

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Pracovné vyučovanie

1. Záhlavie

Názov predmetu	Pracovné vyučovanie
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	primárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
Iné	štátna škola

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a spoločnosti.

3. Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Kompetencie k učeniu

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- osvojiť si poznatky a študijné návyky na základe poskytovaných možností
- vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť vo svojom učení a v iných činnostiach
- zlepšiť svoju vytrvalosť a iniciatívu
- hodnotiť svoj pokrok
- akceptovať spätnú väzbu

2. Kompetencie riešiť problémy

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- vnímať a sledovať problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí
- premýšľať o príčinách
- navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti
- riešiť problémy a konflikty vo vzťahoch chápaným a spolupracujúcim spôsobom

3. Kompetencie komunikačné

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- vyjadriť sa ústnou formou primeranou stupňu vzdelávania
- načúvať určitý čas, náležite reagovať a vyjadriť svoj názor
- uplatniť ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu

- objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov

4. Kompetencie sociálne a interpersonálne

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- vytvoriť si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje jeho sebadôveru a sebarozvoj
- uvedomiť si vlastné potreby a aktívne využiť svoje možnosti
- chrániť si svoje fyzické a duševné zdravie

5. Kompetencie občianske

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- kontrolovať vlastné konanie
- odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov

6. Kompetencie pracovné

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- pripraviť si vhodné pracovné prostredie
- pristúpiť zodpovedne k zvereným úlohám
- poznať profesijné možnosti

7. Kompetencie kultúrno-estetické

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- uvedomiť si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote
- ceniť si a rešpektovať kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- rešpektovať vkus iných ľudí
- vyjadriť primerane veku svoj názor a vkusný postoj
- poznať základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka
- poznať základné pravidlá spoločenského kontaktu
- správať sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
1. Človek a práca	Rozhovor, praktické činnosti, experiment, zážitkové učenie,	Vyhľadávanie na internete, porovnávanie,	prezentácia, práca v skupinách a v dvojiciach,

	brainstorming	demonštračné ukážky	pojmové mapovanie
2. Technické materiály	rozhovor, vysvetlenie učiva, praktické činnosti, experiment, porovnávanie, triedenie, práca s encyklopédiou, zápis, porovnávanie údajov	strihanie, lepenie ,trhanie, skladanie balenie, vyšívanie tvorba výrobku podľa strihu, skúmanie vlastností, spájanie, maľovanie, triedenie, experimentovanie	samostatná práca, manipulačné činnosti, skupinová práca, didaktická hra, tvorba pojmovej mapy
3. Príprava pokrmov	rozhovor, výklad učiteľa, práca s internetom, praktické činnosti	Triedenie, rozlišovanie, príprava pokrmu, vyhľadávanie informácií	samostatná práca, práca vo dvojiciach, prezentácia pripravených jedál,
4. Ľudové tradície a remeslá	rozhovor, výklad učiteľa, práca s encyklopédiou	demonštračné ukážky, porovnávanie, triedenie	skupinová práca, práca vo dvojiciach, tvorba projektu, prezentácia výrobkov
5. Základy konštruovania	Praktické činnosti	Konštruovanie, kreslenie, skladanie	Práca vo dvojiciach, skupinová práca

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Pracovné vyučovanie pre 4. ročník - elektronická učebnica R. Geschwadndtner. - Pracovné vyučovanie pre 4.ročník ZŠ	CD prehrávač, Diaprojektor, Videoprehrávač DVD	Demonštračné obrázky, rôzne druhy papiera, rôzne druhy textilu, rôzne druhy dreva, nožnice, ihly nite, látka na vyšívanie, gombíky. Črepníkové rastliny, zemina, aranžovacia hmota, vázy, semená rastlín, sadenice. Pomôcky na stolovanie, potraviny na prípravu jedla.	

7. Hodnotenie a klasifikácia predmetu

Hodnotenie výchov na prvom stupni má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície, vynaložené úsilie. Nehodnotíme len výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka k činnostiam z hľadiska tvorivosti, uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov, otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, cieľavedomosť, snahu, spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, jeho záujem o sebavyjadrovanie. Snažíme sa hodnotiť pozitívne, zlá známka by mohla dieťa demotivovať, potlačiť jeho túžbu o sebavyjadrenie.

Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov. Až v druhom rade je teda hodnotenie porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie má mať najmä výchovný charakter. Pri zohľadnení osobitosti každého žiaka poskytuje obraz o rozvrstvení škály kvality prístupu, výkonu, poznania, schopnosti zaujať stanovisko a výsledku činnosti v porovnaní medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len (alebo v prvom rade) výsledok činnosti (vytvorený artefakt), ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Formy hodnotenia

Ťažiskovou formou hodnotenia je osobný rozhovor so žiakom, v ktorom učiteľ žiakovi poskytne citlivú, veku primeranú, analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti (viď kritériá hodnotenia). Vo vzájomnej komunikácii má žiak možnosť klásť otázky alebo zdôvodniť svoj prístup. Túto formu odporúčame príležitostne kombinovať aj so sebahodnotením žiaka. Nevyhnutnou formou hodnotenia je aj škálovanie formou známok, porovnateľné so známokovaním, aké sa používa v iných predmetoch vyučovaných na škole. Nie je nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby poskytli žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji. Odporúčame však, aby žiak bol hodnotený z úloh v rámci rozličných metodických radov, aby bola vyváženosť výkonu žiaka, nakoľko môžu byť rozdiely vzhľadom na rôznorodosť záujmov a schopností žiakov.

Kritériá hodnotenia

Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi poskytujú štruktúru analýzy jednotlivých hľadísk uplatniteľných na činnosť žiaka v rámci výchovy. Výsledok výtvarných činností (artefakt) nie je jediným predmetom hodnotenia, ale učiteľ zvažuje všetky nižšie vymenované kritériá.

Kritériá hodnotenia sú vypracované v súlade s ročníkovými kompetenciami a je potrebné, aby učiteľ pri hodnotení mal tieto kompetencie a ich postupné dosahovanie na zreteli. Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy
- otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení
- cieľavedomosť riešení
- záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok

- schopnosť spolupracovať
- schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi)
- formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka)
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie
- mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky)

c) priebeh získavania vedomostí:

- znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami
- pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho
- znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu

Hodnotenie:

1 – Výborný

Žiak je iniciatívny a tvorivý, schopný uplatniť vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom, vie vyjadriť veku primerané postoje, ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov na vynikajúcej úrovni. Žiak dokáže veku primerane pomenovať a interpretovať svoje zážitky z činnosti a ich výsledky, preukazuje vedomosti z danej oblasti primerane edukačným úlohám v danom ročníku, dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a výkonom iných.

2 – Chválitebný

Žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý, vie vyjadriť veku primerané postoje, s pomocou učiteľa ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov, na základe podnetných otázok dokáže vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity. Snaží sa chyby a nedostatky odstrániť.

3 – Dobrý

Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne alebo na nízkej úrovni, slabo prejavuje záujem a toleranciu, nerozširuje svoju flexibilitu, podlieha stereotypom a predsudkom a s veľkými ťažkosťami aplikuje získané kompetencie a poznatky. Svoje názory, vedomosti a pocity nevie vyjadriť. Nedostatky vo svojej práci nedokáže opraviť alebo odstrániť ani s pomocou učiteľa.

4 – Dostatočný

Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky. Pohybový prejav je málo estetický s chybami. Vážne nedostatky vie s pomocou učiteľa opraviť.

5 – Nedostatočný

Žiak nespĺňa kritéria, nemá záujem o pohybové aktivity, neguje vyučovací proces. Neodporúčame požívať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka.

Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa učiteľ riadi odporúčaniami CPPP a P.

Žiak, ktorý z dôvodu zdravotného znevýhodnenia postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, je hodnotený podľa individuálnych kritérií, čo má potom uvedené v doložke na vysvedčení.

Hodnotenia žiakov počas dištančného vzdelávania

Hodnotenie žiakov počas dištančného vyučovania sa podriadi vždy konkrétnemu usmerneniu na hodnotenie žiakov základných škôl v čase mimoriadnej situácie spôsobenej prerušením vyučovania v školách vydaným ministerstvom školstva a zároveň posúdeniu a zváženiu všetkých okolností členmi MZ prírodovedných predmetov.

MZ v rámci možností v danej situácii zabezpečí, aby žiaci mali možnosť dosiahnuť postačujúce portfólio podkladov na hodnotenie. Rozsah portfólia si určí učiteľ v každej triede zvlášť s prihliadnutím na individuálne možnosti jednotlivých žiakov a priebežne o ňom žiakov informuje prostredníctvom EduPage. Do portfólia sa zahŕňa najmä vypracovanie zadaných domácich úloh a odoslanie na kontrolu v určenom termíne, práca na projektoch, aktívna účasť na online hodinách.

Ak budú vytvorené podmienky na dosiahnutie tohto cieľa, žiaci budú hodnotení známkami v súlade s kritériami uvedeného hodnotenia.

Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka. Počas ich adaptačného obdobia (dve hodnotiace obdobia) v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka budeme pri ich hodnotení a klasifikácii postupovať podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy.

8. Učebné osnovy

Oblasť: Človek a svet práce

Predmet: Pracovné vyučovanie

Počet hodín v ročníku: 33

Tematický celok	Výkonový štandard - žiak vie	Obsahový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
Človek a práca	Uviesť príklady technických vynálezov. Vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom regióne. Zrealizovať jednoduchý projekt.	Technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania. Povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi. Pracovné príležitosti v regióne, najžiadanejšie povolania.	6	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia Environmentálna výchova Finančná gramotnosť
Technické materiály	Poznať základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov. Zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu. Uviesť základné suroviny na výrobu papiera. Uviesť zásady starostlivosti o textil, vyšiť ozdobné stehy. Uviesť rozdiel medzi kríkmi a stromami. Zistiť výskyt stromov v okolí. Navrhnuť projekt ošetrovania poškodených stromov.	Technické materiály(papier, drevo, textil... Vlastnosti technických materiálov, výrobky z nich. Výroba papiera, základné suroviny. Vlastnosti textilu - nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť... Stehy- krížikový, stonkový... Oprava odevu- prišitie gombíka. Stromy ihličnaté, listnaté, kríky.	8	Osobnostný a sociálny rozvoj Environmentálna výchova Ochrana života a zdravia Tvorba projektu a prezentačných zručností Regionálna výchova
Príprava pokrmov	Navrhnuť úpravu stola na slávnostnú príležitosť. Vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť.	Stôl na slávnostnú príležitosť. Pokrm na oslavu - nepečená ovocno-smotanová torta,	6	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia

	Uviest' príklady vhodných potravín na špecifické udalosti. Pripraviť jednoduché pohostenie.	ovocná šťava. Vhodné pokrmy na kúpalisko, výlet a pod. Kultúra stolovania na Slovensku a vo svete.		Environmentálna výchova Tvorba projektu a prezentačných zručností
Ľudové tradície a remeslá	Navrhnuť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami. Vytvoriť ozdoby a doplnky. Vymenovať ľudové remeslá. Zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami.	Ľudové tradície napríklad na svätého Mikuláša, Luciu... Ľudové remeslá- tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnčiarstvo... Výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka...	6	Multikultúrna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj Tvorba projektu a prezentačných zručností
Základy konštruovania	Zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo škatúl. Opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí. Uviest' zdroje elektrickej energie. Prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami. Vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou. Porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a dnes. Napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail. Vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov. Vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia.	Konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam. Stavebnice alebo rôznych technický materiál. Elektrická energia, zdroje a ich vplyv na životné prostredie, výroba elektrickej energie, význam a šetrenie. Bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami, elektrický obvod, elektrický prúd. Výrobky s využitím elektrického obvodu-žiarovka E10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5V. Technické komunikačné prostriedky.	7	Environmentálna výchova. Osobnostný a sociálny rozvoj. Tvorba projektu a prezentačných zručností. Ochrana života a zdravia

Aktualizovala: Mgr. Oľga Cengelová, september 2022